

Ortodontisko aparatūru kopšana

Rūta Egļukalne Sūna

Zobārste

“Dr. Apines zobārstniecības klīnika”,
tālr.: 23230379;
www.apinesklinika.lv

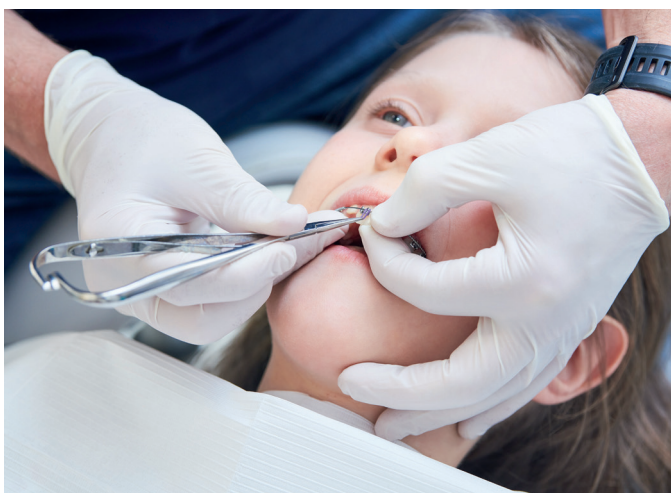
Madara Štekerhofs

Ortodonte

“Klīnika Zinta”,
tālr.: 67106636, 29456701;
www.klinikazinta.lv

Ir dažāda veida ortodontiskās aparatūras, gan tādas, kas ir izņemamas, gan tādas, ko jānēsā vairākas stundas diennaktī, kā arī tādas, kas mutē atrodas visu ortodontiskās ārstēšanas laiku. Šīs aparatūras piesaista baktērijas un aplikumu. Tieši tādēļ šiem pacientiem jāpievērš īpaša vērība un rūpes mutes dobuma kopšanai. Kā pamats, lai uzturētu labu mutes dobuma higiēnu, joprojām ir zobu pasta, zobu birste un zobu diegs, bet šajā rakstā sīkāk izklāstīsim nianšes, ko būtu jāievēro.

Ortodontija ir zobārstniecības nozare, kuras uzdevums ir labot nepareizu zobu sakodienu, kas radies nepareizu žokļu attiecību vai zobu augšanas īpatnību rezultātā, tajā skaitā izlīdzināt zobu rindu.

Viena no zināmākajām ortodontiskajām aparatūrām ir breketes, ko ar speciālas līmes palīdzību stiprina pie zobiem un tās visu ārstēšanas laiku nav izņemamas. Ņemot vērā, ka tās mutē atrodas 24 stundas diennaktī un ārstēšana var ilgt vairākus gadus, pacientiem zobu kopšanai jāpievērš īpaša uzmanība.

Zobu kopšanai atvēlētais standarta laiks - divas minūtes, brekešu tīrīšanai būs ilgāks. Papildus zobu kopšanā jāpielieto vienkūlīša zobu birste un starpzobu birstītes, kas pēc skata atgādina miniatūras pudeļu birstes. Ar šādām zobu sukām efektīvāk var notīrīt gan starpzobu spraugas, gan brekešu sistēmu. Labs palīgs, lai notīrītu fiksētas aparatūras, ir elektriskā zobu birste. Tā noņems aplikumu daudz efektīvāk arī pat grūti notīrāmās vietās. Lai atvieglotu starpzobu tīrīšanu, brekešu pacientiem ir pieejams speciāls zobu diegs. Tas sastāv no vaskotās zobu diega daļas, kas siekalās uzbrīst, un tādējādi vieglāk iztīra zobu spraugas un rajonus ap breketēm, kā arī no nedaudz stingras un cietas zobu diega daļas, kas atvieglo ievietošanu zobu spraugās. Lielisks palīgs brekešu gadījumā ir arī mutes dobuma irigators.

Labs palīgs, lai notīrītu fiksētas aparatūras, ir elektriskā zobu birste. Tā noņems aplikumu daudz efektīvāk arī pat grūti notīrāmās vietās

Arvien populārāks zobu taisnošanas veids ir zobu pozīciju maiņas kapes. Tās ir izgatavotas no medicīniskās plastmasas, ir mīkstas un precīzi pieguļ zobu formai. Lai ārstēšana būtu sekmīga, kapes jānēsā vismaz 22 stundas diennaktī un jāizņem tikai ēdienreizi un zobu tīrīšanas laikā. Kapju sistēma ļoti atvieglo ikdienas mutes dobuma kopšanas rituālu, jo zobu tīrīšanas laikā kapes izņem un zobus tīra un diego kā līdz ortodontiskajai ārstēšanai. Taču jāatceras, ka uz zobiem zobu taisnošanas laikā no gaismā cietējošā plombējamā

materiāla ir izveidoti nelieli kompozītmateriāla stiprinājumi jeb "attachment", kas var veicināt aplikuma piesaisti. Regulējošās kapes iztīra ar zobu birsti un pastu. Var izmantot arī aptiekās un medicīnas preču veikalos nopērkamas speciālas putas, kas atvieglos kapju ikdienas kopšanu.

Zobu aplikumu galvenokārt veido baktērijas, kuru vielmaiņas galaprodukti izdala skābes, kas bojā un šķīdina zobu audus

Ja mutes dobumu ortodontiskās ārstēšanas laikā pienācīgi nekopj, tas var veicināt aplikuma uzkrāšanos uz zobiem, un īpaši pie tādām fiksētām aparatūrām kā

breketes, augšžokļa paplašināšanas aparatūras, fiksētie reteneri. Zobu aplikumu galvenokārt veido baktērijas, kuru vielmaiņas galaprodukti izdala skābes, kas bojā un šķīdina zobu audus. Uz zobu emaljas var veidoties balti demineralizācijas plankumi vai dziļāki, neatgriezeniski kariozi bojājumi. Tas var ietekmēt gan smaganu stāvokli un veicināt gingivīta attīstību, gan ietekmēt periodontālo audu zudumu. Mēdz būt gadījumi, kad ortodonts spiests pārtraukt ārstēšanu un noņemt aparatūru sliktas higiēnas dēļ. Ja mutes dobuma kopšanu neuztver nopietni, iecerētās taisnās zobu rindas vietā var iegūt vien kariozus zobu bojājumus. Tāpēc ļoti svarīgi, lai pacients pats būtu motivēts ortodontiskajai ārstēšanai.

- Ņemot vērā, ka ortodontiskā ārstēšana ir laikietilpīga, ir svarīga ārsta un pacienta (arī vecāku, ja pacients ir bērns) pilnīga sadarbība.
- Fiksēto un izņemamo aparatūru nēsāšanas laikā zobi jātīra pēc katras ēdienreizes.
- Noteikti jāpārskata uztura paradumi, jāsamazina našņošānās starp ēdienreizēm, un jāsamazina saldināto ēdienu un dzērienu patēriņš, kas var izraisīt skābju veidošanos mutes dobumā, tādējādi veicinot emaljas demineralizācijas procesus.
- Ikdienā vajadzētu palielināt ūdens patēriņu, kas veicinās mutes dobuma pašattīrīšanos.
- Ortodontisko aparatūru laikā zobu higiēnistu būtu jāapmeklē vismaz divas reizes gadā, vai biežāk.
- Zobu pastas jāizvēlas fluorīdu saturošas, kur fluorīdu daudzums ir vismaz 1400 ppm.

